

Kuula II Lastepäevakodu.

Õestluse konspireet teemal: „Maailm ja meie meeled.“

- Eesmärgid:
1. Rääkida lastele meie viiest meeltest: nägemis-, kuulmis-, haistmis-, maitsemis- ja kõnnimismeedest.
 2. Tütar: meie meelte abilisi - aparate ja seadeldisi.
 3. Õpetada uusi mõisteid: organ, luup, mikroskoop, teleskoop, kaitsurõõms, röntgenikiir, röntgenist, mikrofon.
 4. Õpetada lapsi kaitsma oma meel-organid: silmi, kõru.

Tegemise organiseerimine:

Lapsed panevad toolid sinna äärde. Istutan laua laste ette.

Vahendid: mikroskoop või luup, raamat piltidega „Maailm ja meie meeled“, ribotud ääntega pakutiink ja oks muutud pungadega või lehega. Katses poolas muutud valge paber. Silma kaalu sõõnussis 5 kop. raha.

Tegemise käik: Lapsed, me kõik näeme, kuulame, tunneme lõhna, maitset ja katsume käega esimesi. Et me seda kõike taha

saaksime en mille abiks meiled - nimese
suund abilised. Inimene on 5 meelt. Nimitan
need. (mis nagu ühel käel sõnni.)

Inimesed on õppinud meile meile ka
abilisi andma. Inimene saadab meid parandama
oma meile - lüüdi aparatuuride abil. Ilma meile-
tita ei saa meidagi näha, tunda ega kuulda.

- 1) Meel, mida inimene kõige rohkem usaldab
on nägemismeel. Inimese silm on pisike
(kuulake näit. joonist.). Ta on kerge ja kaalub
arvult veidi rohkem kui 5g (5 kg. raha). Kõik
me näeme silmadega. Silmaehitus on väga
keeruline. Silmal on oma värvavahvt, mis kait-
sib silma, seda nim. värvavahvt (kordame kõik,
näitan pildil). Värvavahvt on väike avarus.
Seda valguse kätel on see avarus väike,
et väga palju valgust silma ei tungiks.
Kõrgema valguse puhul see avarus laieneb,
et valgust rohkem silma pääses. (Näitan
pilti, näete kui silma paistab see päike,
siis on silma avarus see must täpp, väike...
Iga kui oleme pimedas, siis avarus suureneb)
Seda võite rahul peeglist uurida, kui huvita-
vad on meie silmad. Mis te arvate, mis on
meie silmade abilised? (pöörled) On olemas
tumedad kaitsepillid, mis kaitavad tugeva
valguse silmatungimist. Kaitsejad kasu-
tavad täiel kaitsepille, et sädemel silma

ei tingiks. Peale selle on meil veel puhtid, mida kannavad need inimesed, kellel on silmad haiged. Iga lapsed need puhtid on mõeldud ainult haigete silmade jaoks ja teie ei tohi need puhtid üldse ette panna, sest siis võivad teie silmad ka haigeks jääda.

Lapsed, kui me midagi vaatame, siis tavaliselt me mõtleme kõhe juure, mis see on või millise isemega ta sarnaneb. Teen katse: murran paber kaheksa ja teen siserõngile tundi-pliisi, siis panen kokku ja silun üle mundejoone. Plaks omandab imepärase kuju. Iga laps ütleb, millega see sarnaneb. Mida enam sarnasust keegi leiab, seda parem.

2) Mille silmadele tuleb atres televisioon.

Televisiooni ühisandeks ei ole mille mitte ainult kuulilakutust paranda, vaid selle abil võetakse meid oma töötoas näha, mis toimub nähtaks meiduga kaugematil rööbastel. Nõnda saab tänapäeval lihtsust paremini juhtida kui varemasti. Samuti võib televisiooni abil näha kohutute kauguste taha näha, kuidas katseloomad ja inimesed raski lendu taluvad. Te olete kindlasti ise ka televisiooni kaudu näinud, kuidas meie kosmonautid kosmoses lundavad?

3). Inimese silma piintakse ka lihti potla.

Sellers on loomadel ja lindudel olma kaitse

värvus, et jahimees neid üles ei leiaks. Mõit. Jäinest puumituoni on raske põllupinnast eraldada. Mõni jänes aga paneb endale tal-
meks selga valge kasuka. Tigril aga on loomariigis palju vaenlasi, tema on sellepärast
võideline nagu puud džunglis. Sellist värv-
im. kaitsevärvi ja see on paljudel loo-
madel. (näitan pilti). Inimesed on kaitsevär-
vist õppinud loomadelt. Linnagi olid sõda-
rid rüetatud nii kirevalt, nende mündid
olid mitmevärvilised: sinised, punased, valged.
Luid võis neid erimatult juba väga kaugelt
ära tunda. Tänapäeva sõdurid seavad tee-
rad kõik, et maapiinna värviga ühte sula-
da. Ka autod, suuclikid, laevad ja
lennukid on nii värvitud, et nad võimalikult
vähel silma paistavad.

- 4) Kui tahame vaadelda oma keha sisemust,
ei ole meil kasu päikesekiirtest (Kas kugi
teab öelda, mis kiiri kasut. et näha meie
sisemusse, näha kopsu, südant). (Röntgenikiir.)
Need valgustavad siis läbi kunstlikud rönt-
genikiired. Lood märgas arst, tänu nendile
kiirtele, kus tear mänguär poisi kehas peatu-
ma oli jäänud. (näitan röntgeniülesvõtet)
- 5) Lapsed, kas te teate, kuidas nimet. seda
est, mis suurendab? (Lump) Lump on jällegi

üks suur silma ahelist. Luubi abil näeme
est suumana. Luupe kasutab kollasapp, kes
kiinutab selle silmale, et kella pinnari ori pa-
remini näha. Näitan luubi abil ajalehepaberist
tuld ääret, sellist ulatuvad väga peened kiud,
need on puude, puudejäätmel, millest paberit val-
mistatakse. Selitan: puituhaase alguses väga
väikese liikkidena, siis peenestatakse peeneks
väga saepuru, siis pressitakse see peenike
puituhaase ja kokku kleebitud ning pressitud
puudukiududest saadakse paber.

6) Mõningatel juhtudel aga luubist ei piisa,
(et näeme midagi näha ainult) Terve maailm
on täis meepiiride asju, et näeme näha need
ainult lohi mille, kas keegi teab? (Mikroskoobi)
Mikroskoobi ülesanne on, et seda, mida me vaat-
leme, võimalikult suurendada. Mikroskoop võib
suurendada isegi 3000! korda. Kui te olete
austri juures käinud meepiiride tegemas, siis
austri uurib teie verd ka läbi mikroskoobi,
seda kuis võib leida väikesi piiride, mis
põhjustavad haigusi ja mida me oma sil-
maga kunagi ei näe.

7) Kuid on ju olemas maailmanum, mida
on huvitav vaadata. Kas keegi teab, mille
abil teadlased uurivad maa pealt tähti,
kuud, teisi taevakehi? (Teleskoop, pinnasilm)

Näitan pilti: teleskoop on selline suure torni kujuline, kuhu on sisse pandud liip, mille läbi me vaatleme. Me saame taeva kehadest suurendatud kujutise.

2) Teel on väga tundlik. Süümisel tunneb inimene ka toidu lõhna. Kui meil on nohu, siis meile ei maitse ka kõige parimad toidud, sest me ei tunne toidu lõhna. Kätte ka süümisel on vaja lõhna tunda. Mille abil me maitsume? (keelega) Meie keel tunneb arnult palju maitset: magusad, kerged, soolast ja hapud.

3) Aga mis on meie kuulmismeeli organiks, mille abil me kuulame? (kõrvad) Meie kuulmisel ei ole kunagi puhkust, sest me kõrgu aeg kuulame midagi. Ka meie kuulmisle tulivad ahrs mitmesugused aparaadid. Kas te teate, mida kasutab arst, et teid paremini kuulata. 1) Kuuldetone näidata. Aga mille abil saame kuulata teise inimese kõnet kauge maa tagant? (telefon) Kas teate veel mõnda aparati nimutada, mis meie häält kõrvandars. Mida kasutavad lauljad suus saalis (mikrofon). Sam. mikrofon raaminist Spordi väljakul (valjuhääldajad).

10) Lapsed peale nende meelte on meil veel näppimismeel, mille abil me katsime

meie ümber olevaid esemeid. (sõrmed).
Mille abil me tunneme, et asi on
väga soe, külm (naha abil). Meie nahk
on väga tundlik, me tunneme oma
nahal isegi udusulge. Kompimisnoolt läheb
väga väga austidel, kirurgidel, kes teevad
keerulisi operatsioone. Kõrge kätel peavad
olema väga tundlikud, et õigesti mi-
nust opereerida.

11. Meil on olmas veel üks meel, mil-
le abil me tunneme lõhna. (haistmismeel)
Me haistame noma abil, vastavate sellide,
mida me nuusutame, tunneme kas meel-
divat lõhna, mitmesuguseid ebameeldivad
lõhnu. Meie haistnismeel on väga peen.
Tõnu sellile me tunneme, kas toit on
rikkinud, siis me teda ei söö.

Kes loomad lõhnu ei suuda inimene
tunda. Kuid kalad võivad seda. Haiskala
otrib endale toitu lõhna järgi.

Kokkurõde.

Lapsed, näete kui suured abiliised
on inimesele meie meeled. Mite meelt on
inimesel? (viis). Sellepärast hoidke alati
hoolega oma silmi ja kõrvu, sest need
on meie tähtsamad meelorganid. Kõva ei
tohi teisele kunagi karjuda, sest see

nõrgendab meie kuulmist. Ka külmetada ei tohi. Kõvad võivad haigeks jääda ja kuulmine võib nõrgeneda. Silmi tuleb hoida. Ei tohi liigida liigeda ja kirjutada. Palju televisiooni vaadata.

Nimetame veel kord järgist mis meelt. Palun, nimetage veel kord meie väge - mismele abilis, mille abil teisi esemeid suurendada (luup, mikroskoop, teleskoop).

Kas teil jõi meelde, mis oli loomadel siljas, et ennast vaenlase eest kaitsta. (kaitserõõmus).